

Запорізький національний університет
філологічний факультет
кафедра слов'янської філології

Назва курсу	Методика викладання російської мови
Викладач	Бакаленко Ірина Миколаївна
Профайл викладача	http://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=37578&lang=ukr&news_code=bakalenko--rina-mikolayivna
Контактний тел.	0662388531
E-mail:	irinabakalenko1970@gmail.com
Сторінка курсу в СЕЗН Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3924
Консультації	<ul style="list-style-type: none"> • за розкладом консультацій викладачів кафедри української літератури • у дні проведення лекцій і практичних занять • за попередньою домовленістю • онлайн-консультації

Коротка анотація до курсу. Відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти освітньої програми «Російська мова і зарубіжна література Друга мова» курс методики викладання російської мови має не лише навчально-прикладний характер і не обмежується розробкою практичних рекомендацій, необхідних для студентів педагогічних закладів освіти, а й спрямований на здійснення складнішого завдання – систематизацію теоретичних засад і обґрунтування практичних рекомендацій сучасної методики мови як педагогічної науки і як практичного керівництва в майбутній педагогічній діяльності.

1. Мета й завдання курсу. Мета курсу полягає у формуванні професійних умінь та навичок майбутніх учителів-словесників, які покликані виховати національно свідому, духовно багату мовленнєву особистість, яка володіє вміннями і навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами рідної мови – її стилями, типами і жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності.

2. Відповідно до поставленої мети **головними завданнями** методики викладання російської мови є: сформувати у майбутніх вчителів-мовників свідоме ставлення до російської мови, розуміння її значення як предмета шкільного навчання і засобу вивчення інших курсів; озброювати студентів знаннями зі сфери російської лінгводидактики, на основі яких вони могли б досягати свідомого і міцного засвоєння учнями програмового матеріалу з російської мови, ефективно організовувати навчальну діяльність школярів з цього предмету, формувати пізнавальну самостійність учнів;

навчити майбутніх словесників самостійно працювати з науково-методичною літературою; стимулювати науково-методичну творчість студентів, прагнення вдосконалювати свою педагогічну освіту, прищеплювати творче ставлення до вчительської праці; апробувати отримані професійні знання і вміння під час проходження педагогічної практики.

Навчальна дисципліна входить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки.

3. Формат курсу – очний, проведення лекцій, практичних занять та консультацій.

4. Результати навчання.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- методологію й основні етапи становлення й розвитку методики викладання російської мови;
- зміст і концепцію мовної освіти на сучасному етапі;
- етапи та особливості мовної освіти у школах різних типів;
- закономірності засвоєння російської мови;
- принципи, методи та прийоми викладання мови;
- специфіку сучасного уроку російської мови та його альтернативні моделі;
- основи інформаційної культури студента-філолога;
- особливості проведення факультативної та позакласної роботи з російської мови;
- якості та особливості мовленнєвої культури вчителя-словесника;
- різновиди усного мовлення вчителя-словесника та невербальні способи спілкування.

мають **уміти:**

- здійснювати аналіз шкільних програм;
- аналізувати наукову та методичну літературу з метою використання її у процесі підготовки конспектів з мови;
- складати конспекти уроків з мови;
- проводити уроки з російської мови в середніх і старших класах під час педагогічної практики;
- працювати з передовим методичним спадком, інтегрувати в урок мови нові інформаційні технології, сформувати власний індивідуальний стиль;
- виробити самостійне методичне бачення з вивчення обраного мовного матеріалу та практично застосовувати сформовані вміння та навички у майбутній педагогічній діяльності;
- володіти навичками виразного читання;
- писати курсові й дипломні роботи з проблем викладання російської мови.

Засвоєння курсу передбачає набуття **компетентностей:**

- **інтегральна:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
- **загальні:** здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність бути критичним і самокритичним; здатність

учитися й оволодівати сучасними знаннями; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність працювати в команді та автономно; здатність спілкуватися іноземною мовою; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність проведення досліджень на належному рівні.

– **спеціальні (фахові, предметні компетентності):** усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами; здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	32
практичні заняття	16
самостійна робота	72

6. Ознаки курсу:

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2019/2020	2	Освітня програма Російська мова і зарубіжна література Друга мова	3	нормативний

7. Пререквізити – дисципліни, які мають бути вивчені раніше:

- «Педагогіка»;
- «Психологія».

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання Вивчення курсу не потребує використання особливого програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.

9. Політика курсу.

Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (календарно-тематичне планування, конспекти та фрагменти уроків; розробка позакласних заходів).

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями.

Виявлення ознак академічної недоброчесності (відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування тощо) в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.

Відвідування занять. Відвідування занять є важливим складником навчання, тому пропуски без поважних причин не толеруються.

У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

10. Схема курсу

N	Тема	Матеріали навчально- методичного комплексу
	Тема 1. Методика викладання російської мови як наука і навчальна дисципліна. Концепція мовної освіти на сучасному етапі	Плани лекцій і рекомендована література до них, плани практичних занять, методичні вказівки і рекомендована література, письмові завдання до планів практичних занять, мультимедійні презентації, тематика індивідуальних завдань, запитання для підсумкового контролю, тестові завдання, зокрема тренувальні, розміщені в СЕЗН Moodle за посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3924 або у віртуальному класі Googleclassroom: https://classroom.google.com/c/NjA0OTI4NzYwMDZa
	Російська мова як навчальна дисципліна в загальноосвітній школі. Аналіз практичного досвіду з методики викладання російської мови	
	Тема 2. Становлення та розвиток методики викладання мови. Шляхи розвитку методики викладання російської мови	
	Програма і підручники з російської мови. Планування навчального матеріалу з російської мови	
	Тема 3. Зміст і організація навчання російської мови в освітніх закладах	
	Психологічні й дидактичні основи навчання російської мови. Методи, прийоми та засоби викладання російської мови в школі	
	Тема 4. Закономірності навчання російської мови. Психологічні та дидактичні основи навчання мови	
	Проблема типології уроків російської мови. Сучасний урок російської мови, його структурні елементи. Особливості технології сучасного уроку російської мови	
	Тема 5. Технологія навчання російської мови	
	Інноваційні технології навчання у процесі вивчення російської мови	
	Тема 6. Теорія і практика сучасного уроку мови	
	Загальні питання вивчення граматики. Особливості вивчення морфології та синтаксису	
	Тема 7. Специфіка уроку російської мови	
	Методика формування в учнів орфографічних та пунктуаційних навичок. Види диктантів та методика їх проведення	
	Тема 8. Сучасний учитель мови	
	Підготовка до уроків розвитку зв'язного мовлення в процесі вивчення мови в школі	
	Тема 9. Особливості вивчення морфології та синтаксису	

Тема 10. Особливості вивчення лексикології та фразеології, будови слова та словотвору
Тема 11. Особливості вивчення морфології та синтаксису
Тема 12. Методика навчання орфографії
Тема 13. Методика навчання пунктуації
Тема 14. Словникова робота на уроках російської мови
Тема 15. Робота із розвитку зв'язного мовлення учнів (мовленнева змістова лінія)
Тема 16. Основні напрями роботи зі стилістики та риторики

– лекційні заняття

– практичні заняття

11. Вимоги та система оцінювання

Загальна система оцінювання курсу	Участь у роботі впродовж семестру/екзамен – 60/40 балів. Оцінка екзамену складається з балів, отриманих за усні відповіді на питання згідно з переліком та виконання практичного завдання - індивідуального проектного завдання.
Практичні заняття	Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань.
Вимоги до письмових завдань	Виконання письмових завдань, поданих до планів практичних занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й вчасно подаватися на перевірку.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на лекційних заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті.

Перший півсеместр включає в себе 8 лекцій і 4 практичних. Підготовка до практичних занять та опанування практичними навичками оцінюється 20 балами (5 балів за одне заняття). Рейтингова оцінка поточного контролю становить 10 балів. Усього за перший півсеместр студент може набрати 30 балів.

Другий півсеместр включає в себе 8 лекцій і 4 практичних. Підготовка до практичних занять та опанування практичними навичками оцінюється 20 балами (5 балів за одне заняття). Рейтингова оцінка поточного контролю становить 10 балів. Усього за другий півсеместр студент може набрати 30 балів.

Отже, за дві атестації студент може набрати 60 балів.

До підсумкового семестрового контролю студент допускається, якщо з можливих 60 балів за дві атестації він набрав 35 і більше балів. **Підсумковий семестровий контроль** оцінюється в 40 балів. Підсумковий контроль у вигляді усного екзамену за білетами та виконання практичного завдання (індивідуальне проектне завдання). Відповіді на 2 питання білета максимально оцінюються в 20 балів; індивідуальне проектне завдання оцінюється в 20 балів. Разом за семестр студент максимально може набрати 100 балів.

Студентові зараховується вивчення «Методики викладання російської мови» за умови, що за результатами поточного і підсумкового семестрового контролю він отримав із 100 можливих балів 60 і більше. Якщо за результатами поточного і підсумкового семестрового контролю студент отримав менше 60 балів, то вивчення цієї дисципліни йому не зараховується й розглядається як академічна заборгованість.